

Marlēna Krasovska

Bibliotēkas rada nākotni, balstoties kultūras mantojumā:

par Latvijas Bibliotekāru biedrības 14.konferenci 2010.gada 14.aprīlī Rīgā

Ints Dālderis

14.aprīlī Rīgas Stradiņa universitātes aulā noritēja Latvijas Bibliotekāru biedrības (LBB) 14.konference "Bibliotēkas rada nākotni, balstoties kultūras mantojumā", kuru organizēja LBB sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB).

Konferences atklāšanā kultūras ministrs **Ints Dālderis** izteica pateicību bibliotekāriem par viņu veikto nozīmīgo misiju, kas kļūst arvien svarīgāka. Ministrs atzina, ka Latvijā izveidotais un uzturētais publisko bibliotēku tīkls ir viena no vērtībām, ar ko valsts var patiesi lepīties. Tā kā tas ir viens no labākajiem valsts institūciju tīkliem, iecerēta tā izmantošanas paplašināšana un pakalpojumu klāsta, ko sniedz bibliotēkas, papildināšana. Tie varētu būt dažādi valsts pakalpojumi, kas ietilpst ne tikai Kultūras, bet arī citu ministriju pārziņā, tādēļ veicams saskaņošanas darbs starpministriju līmenī.

Ministrs gan pieminēja, ka bez papildus finansējuma bibliotēku funkciju klāsta paplašināšana nav iespējama.

LNB direktors **Andris Vilks** bibliotēku darbību pēdējā gada laikā tēlaini salīdzināja ar nokļūšanu turbulences zonā: to ietekmēja gan pašvaldību reforma, gan ekonomiskā recesija, kam sekoja smags kritums visās jomās. Tomēr bibliotekāri arī šādos apstākļos nav nolaiduši rokas un dara visu iespējamo, lai iedzīvotājiem nodrošinātu kvalitatīvus bibliotekāros pakalpojumus.

A.Vilks ikvienu aicināja iepazīties ar valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentu — "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam" jeb "Latvija 2030", ko izstrādājusi Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM) un ekspertu grupa profesora Roberta Ķīļa vadībā (apstiprināta Saeimā 2010.gada 10.jūnijā, plašāk: <http://www.latvija2030.lv/>). Lai nodrošinātu stratēģijā noteikto attīstības prioritāšu un rīcības virzienu īstenošanu vidējā termiņā, plānots uzsākt Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam izstrādi, kurā tiks definēta nozaru politika, teritoriju attīstības prioritātes, rīcības virzienu kopums un to finansēšanas avoti. A.Vilks, izvērtējot šīs vadlīnijas, diemžēl bija spiests atzīt, ka "mēs neredzam tur vārdu "bibliotēka" tik daudz, cik daudz tas būtu pelnījis tur atrasties". Valsts attīstības stratēģijā vērojama sašaurināta bibliotēku lomas izpratne, un tās nav iekļautas daudzu valsts attīstībai būtisku jomu: izglītība, pētniecība, sociālā sfēra, tautsaimniecības attīstība, inovācijas, reģionālā attīstība,

bet jo īpaši mūžizglītība un tālākizglītība — nākotnes redzējumā. Tiem, kas šādus plānošanas dokumentus uzskata vien par “papīru žūksni, ko pēc tam izmet laukā”, A.Vilks skaidroja — stratēģiskās plānošanas process, apspriedes un diskusijas ietekmē politiku izpratni un attieksmi pret konkrētām jomām, tajā skaitā bibliotēkām, jau šodien. Tādēļ ir ļoti svarīgi šajā procesā piedalīties un aktīvi paust savu skatījumu uz bibliotēkas vietu sabiedrībā.

LBB priekšsēdētāja, LNB Bērnu literatūras centra vadītāja **Silvija Tretjakova** atbalstīja šo viedokli, uzsverot, ka bibliotekāriem daudz aktīvāk sabiedrība jāinformē par bibliotēkām, to sniegtajām iespējām un attīstības potenciālu. Profesionālo interešu un mērķu aizstāvībai svarīga ir bibliotekāru apvienošanās nevalstiskajās profesionālajās organizācijās. S.Tretjakova sniedza ieskatu LBB attīstībā, darbības mērķos un uzdevumos. Pēc 2010.gadā veiktās biedru pārreģistrācijas organizācijai ir 507 individuālie un pieci institucionālie biedri. S.Tretjakova informēja, ka 2011.gada aprīlī biedrība plāno organizēt nozīmīgu pasākumu — LBB 10.kongresu “Brīvpieklūve zināšanām: pastāvīga progresa veicināšana”.

Latviešu grāmatai — 485

Kopš tālā 1525.gada, kad tika iespiesta pirmā grāmata latviešu valodā, jau 485 gadus latviešu garamantu apcirkni pildījuši nacionālās grāmatniecības dārgumi. Atzīmējot nozīmīgo gadskārtu, konferences pirmā sesija, kuru vadīja LNB Baltijas Centrālās bibliotēkas vadītājs **Viesturs Zanders**, tika veltīta bibliotēku nozares un grāmatniecības mījdarbībai.

V.Zanders, sesiju atklājot, uzsvēra: Latvijas bibliotēkās glabājas unikālas kolekcijas, taču tikai neliela daļa no tām ir izpētītas un ar tām iepazīstināta plašāka sabiedrība. Ļoti liela šo vērtību daļa vēl joprojām grimst aizmirstībā.

Zviedrijas Nacionālās bibliotēkas Pētniecības nodaļas vecākais bibliotekārs **Jānis Krēsliņš** savu priekšlasījumu pieteica ar visai provokatorisku un teju pravietisku nosaukumu “Galīgais vāks. Par vākiem, vāķēšanu, bibliotēkām un mediju revolūciju pirms simts gadiem”. Tomēr izrādījās, ka izmisuma sauciens vārda tiešā no-

zīmē zīmējās uz vākiem — grāmatu vākiem. J.Krēsliņš vērsās pie zālē pulcējušās *Gaismas nesēju draudzes*, lai aicinātu to īsā pastaigā caur laiku un telpu. Atskats uz pagājušā gadsimta pirmās desmitgades grāmatu mākslu atklāja dinamisku un sarežģītu pasauli, kuras pamattieksme bija — celt jaunas pasaules. Lai arī 21.gadsimta cilvēkam šķiet, ka piedzīvojam nekad agrāk nepieredzētus tehniskus jauninājumus, mūsdienu tvīterīgās pārmaiņas nevar salīdzināt ar pagriezienu kultūrā un mākslā, kas notika pagājušā gadsimteņa sākumā — secināja J.Krēsliņš. Ļoti spilgti tas izpaudās grāmatu mākslā. Tā laika grāmatu mākslinieciskās ap-

Jānis Krēsliņš

dares spilgti atklāj radošās domas un vizuālā attēla spēku, radošu saspēli starp tekstu un attēlu. Kā izskaidrot šo straujo attīstību? Viens no galvenajiem virzītājspēkiem — jaunas identitātes meklējumi. Jauno, Pēterpilī izmācījušos latviešu mākslinieku identitāte vairs neatbilda vecajām oļektīm. Bija jāmeklē jauni ceļi, arī jauna telpa, kur izpausties. Grāmata kļuva par skatuvi, laboratoriju mākslinieciskiem eksperimentiem. Mākslinieks bija teju līdzvērtīgs autoram, jo tam bija atvēlēts pats nozīmīgākais skatlogs — grāmatas vāks. Grāmatu vāki kļuva par ekrānu tā laika ziņojumapmaiņai. Mākslinieki rotaļājās ar pieņemtajām konvencijām, novirzījās no agrākajām tradīcijām, meklēja risinājumus, kas uzsvēra robežu saplūšanu, pāreju dzēšanu. Tādējādi tā laika grāmatu vākos iespējams saskatīt pasauli, savu vēsturi un identitāti un līdz ar to — *atcerēties savu nākotni*.

Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas (LU AB) Misiņa bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu lasītavas galvenā bibliotekāre **Aija Taimiņa** referātā “Meklējumi un atradumi Latvijas grāmatniecībā (15.–18. gadsimts)” iepazīstināja ar LU AB vēsturisko grāmatu un seno rokrakstu krājuma izpētes darba rezultātiem, kas vedis pie negaidītiem atklājumiem.

Vispirms A.Taimiņa sniedza ieskatu 15.gadsimta rīdzinieka, Rīgas birģermeistara dēla, jurista un garīdznieka Reinholda Soltrumpa personīgās grāmatu kolekcijas zinātniskajā izvērtējumā.¹ Izstudējis tiesību zinātnes Leipcigā, ap 1476.gadu R.Soltrumps atgriezās Rīgā un dzimtas namā Grēcinieku ielā 22 uzsāka veidot personīgo grāmatu kolekciju. Vecākā šīs kolekcijas grāmata iespiesta 1472.gadā, vairums drukātas

Viesturs Zanders

70.gadu 2.pusē. Starp tām — izcili dārgumi. Pateicoties R.Soltrumpa paradumam savu grāmatu iekšvākos ielīmēt metāla griezumuma gravīras jeb t.s. skrošu gravīras, šie senie, unikālie mākslas darbi saglabājušies līdz mūsdienām. Vairāki no tiem ir vienīgais pasaulē zināmais eksemplārs. Apbrīnojams atklājums bija Aglonas inkunābulas gravīras. Mākslinieciski augstvērtīgās grafikas lapas ir līdz šim neregistrēti un mākslas zinātnieku aprindās nezināmi 15.gadsimta 70.gadu kolorēti metāla griezumumi, piemēram, "Jānis Kristītājs, Sv. Sebastjans, Sv. Kristaps", īsts brīnums un sensācija ir "Sv. Marijas kronēšana ar 14 svētajām jaunavām mocekļēm–aizbildnēm".

R.Soltrumpa kolekcija — ķežu grāmatas lepnos vēlino viduslaiku iesējumos — ir ne tikai vizuāli un saturiski fascinējoša, bet daudz spēj pastāstīt gan par savu bijušo īpašnieku, gan tā laika izglīto un turīgo pilsētas iedzīvotāju garīgo dzīvi. R.Soltrumpu raksturo redzesloka plašums, skaistuma izjūta, vēriens, pašapziņa, savu sakņu, piederības un savas vērtības apziņa, pašcieņa. Viņa dvēseles dzīve bija intensīva, un to neierobežoja ticības dogmas vien.

Līdz šim neapzināto bagātību izpēte ļāvusi nonākt pie atklājuma — šāds grāmatu krājums varēja izveidoties vienīgi vēlino viduslaiku jeb viduslaiku rudens un renesanses robežjoslā. Lai arī R.Soltrumpa pasaules uzskatā bija rodamas daudzas viduslaikiem raksturīgas domāšanas paradigmas, viņa personībai piemita renesansei tipiskas iezīmes. Šī atziņa ļauj pārskatīt Livonijas vēstures periodizāciju un pieņemt, ka ziemeļu renesanse Rīgā būtu datējama par pāris gadu desmitiem agrāk.

Nākamais stāsts bija veltīts šaušalīgam pagātnes notikumam² — kādā 1774.gada septembra dienā Rīgas Sv. Jēkaba baznīcā, kur, saskaņā ar Katrīnas II ukazu un Vidzemes ģenerālgubernatora rīkojumu notika pārbūve, nojaucot fon Meku dzimtai piederošo kapenes, to sānsienas pilārā tika atrasts iemūrēts cilvēks: "Tikko mūrnieks bija izcirtis caurumu pilāra augšdaļas ieslīpajā salaidumā ar sienu, viņš caurumā ieraudzīja galvaskausu, kas no satricinājuma iekrita iekšā. Tad viņš nojauca visu pilāru un atrada skeletu zīda tērpā, kas bija ticis stāvus iemūrēts bez zārka. Virietis bijis tērpts brūnā zīdā, ar apaļu violeti zila samta cepurīti galvā, cepurītes šuves apdarinātas ar šaurām tresēm no sudraba vai zelta. Apģērbs bija brūns, tam bija spānisks piegriezums, proti, vamzīs īss, ar platām, iešķeltām piedurknēm, un bikses, kas sniedzās augstu līdz viduklim. Pie zīda vamža bija pušķi, kas sasieti no 1 ½ pirksta platuma robainas lentas, kas tikusi piestrādāta biežāka zīda pamatnei." Kas viņš bija: šausmu stāsta personāžs vai nozieguma upu-

ris? Vēstures rakstītie avoti: hronikas, dokumenti, rātes un tiesu protokoli, baznīcas metrikas par šo notikumu klusē. Taču satraucošā atraduma brīdī Sv. Jēkaba baznīcā atradās Johans Kristofs Broce (1742–1823), kurš notikumu dokumentēja piezīmēs, vēstulēs un rakstos. Līdz šim viss zināmais bija ietverts vienīgi vārdiskā formā, tādēļ triumfa pilns bija brīdis, kad Tartu Igaunijas literatūras muzejā tika atrasti Latvijā nezināmi četri J.K.Broces 1774.gada septembrī zīmētie akvareļi tolaik jaunā Tartu apkaimes mācītāja Eduarda Filipa Kerbera (1770–1850) pārzīmējumā — attēli, kuri kā šolaiku fotofiksācijā rādīja stāvus iemūrēto cilvēku. Dokumentāli precīzo J.K.Broces zīmējumu istā vērtība atklājās brīdī, kad kļuva skaidrs, ka attēlā redzamais konfrontējas ar viņa rakstīto. Atmiņas lāktura gaisma bija kļuvusi gaišāka...

Atrasto dokumentu vēsturiskās izpētes rezultātā ne tikai tika rasta ticama versija notikušajam, bet, noslēpuma atminējumu meklējot, gadsimtu aizmirstības rēgainajā krēslā atmiņas lākturis izgaismoja vēl kādas citas aizmirstas dzīves metus. Tā ir pirmā sieviete rakstniece Vidzemē — Suntažu muižas īpašnieka Engelbrehta fon Meka atraitne, baronese Katarīna Gillenšjerna, pēc tautības zviedriete. Viņas nomaļajā Suntažu muižā sa-

Aija Taimiņa

rakstītais darbs par dvēseles dziedināšanu "Geistliches Heil Pflaster und Seelen-Artzney in allerley Geistlichen Kranckheiten" (Rīga : Vilkins, 1677) — gandrīz 800 lapušu biežais izdevums, kas 1678.gadā tika pārtulkots un izdots arī zviedriski, mūsdienās kļuvis par raritāti — šobrīd zināms vienīgi LNB Rokrakstu un reto grāmatu nodaļā esošais eksemplārs. Senie avoti neparasto personību ļauj iepazīt ne tikai kā bēdu un zaudējumu

piemeklētu sievieti, atraitni, kas radusi mierinājumu vienīgi dziļā ticībā un vecumdienās ilgojusies pēc nāves kā visu laicīgo ciešanu un slimību remdētājas, bet arī kā izglītotu, vairākas valodas zinošu un daudz lasījušu baroka laika literāti un reliģijas filosofi, kas labi pazinusi tā laika garīgo un laicīgo literatūru. Pateicoties J.K.Brocem, šodien mēs varam ieskatīties arī viņas dzīvesgudrības un laipnības pilnajos vaibstos.

Trešajā ziņojumā tika šķetināts Rīgas rātes sekretāra Hermaņa Helevēga (1454–1489) sarakstītajā pirmajā Rīgas pilsētas hronikā pieminētās inkunābulas — draudu bullas — grāmatniecībā nezināma agrīna iespaidarba, ko 1488.gada pavasarī pienagloja pie Rīgas Sv. Ģertrūdes baznīcas durvīm —, noslēpums.

Noslēgumā A.Taimiņa atklāja, ka šie pētījumi nebūt nav tapuši viegli, un norādīja uz absurdo situāciju: *“darba līgumā pētniecība ir fiksēta kā trešā līmeņa nodarbe, par prioritāti izvirzot lasītāju apkalpošanu un bibliogrāfisko–bibliotekāro ierindas darbu (..) lielākā daļa no nupat ziņotā varēja tapt tāpēc, ka pārkāpu savu darba instrukciju, un pēdējā gada laikā — varbūt pat par spīti tai.”* Pētniece vērsa uzmanību uz to, ka **Latvijā veidojas bīstama tendence nonivelēt bibliotekāra profesijas būtību līdz primitīva līmeņa funkcijām.** A.Taimiņa uzsvēra: bibliotekārs nedrīkst būt garīgi un intelektuāli vājš. Bibliotekāram jābūt lasītāja–pētnieka sabiedrotajam, pilntiesīgam un neatvietojamam partnerim, pavadonim, padomdevējam un ceļvedim. Ja mēs paši nezināsim, kādas vērtības slēpjas mūsu glabātajos krājumos, nespēsīm aktualizēt, iedzīvināt zinātnes apritē, tad neviens tās nemeklēs, nelasis un necienīs. Tad var gadīties, ka šos krājumus kāds ļoti viegli nodēvē par mazizmantotiem, neaktuāliem: tās ir tikai vecas, nesaņemamas un nevienam nevajadzīgas grāmatas... Un pieņem modernu un radikālu lēmumu — vecās grāmatas vajag norakstīt! *“Tas nav Jauns sapnis, es pieminu jau notiekošu procesu. Mums jāatsakās no ilūzijas, ka lasītājs ir tik erudīts, ka pats zina visu par konkrēto tēmu. Jo īpaši tas attiecas uz tiem, kas strādā ar vēsturiskām grāmatu kolekcijām. Tur nelīdzēs arī vienlaidus digitalizācija. Digitalizācija neglābs no pētniecības panikuma un nekonsekvences, tāpat kā kolektīvizācija neglāba lauksaimniecību.”* Kamēr pētniecība bibliotēkā tiks uzskatīta par lieku greznību un par prioritāti izvirzītas garderobista un apsarga līmeņa funkcijas, bibliotēku krājumi būs miruši krājumi, nevis vitāla nepieciešamība zinātniekiem un dārgs mantojums nācijai — uzsvēra pētniece.

Situācijas risinājumam A.Taimiņa izvirzīja ideju bibliotēkās ar vēsturiskiem krājumiem veidot grāmatniecības vēstures pētījumu centrus, kas pastāvētu simbiozē ar universitāšu akadēmisko studiju departamentiem.

Pētniece aktualizēja arī jautājumu par seno kolekciju principa atjaunošanu fondu kārtojumā. Šobrīd tās ir iepludinātas tematiski vai formāli kārtotos krājumos: *“Nekas nespēj aizstāt vēsturiskas bibliotēkas spēcīgo auru, kad tā redzama savā pirmatnējā veidolā, kārtojumā un apjomā. Kolekcijas vienotība ir tikpat liela vērtība kā atsevišķs unikāls iespaidarbs. Operatīvās vajadzības pilnībā spēj garantēt katalogi, kartotēkas, datubāzes.”*

Ginta Zalcmāne

LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas galvenā bibliotekāre **Inga Šildere** sniedza pārskatu par reto grāmatu un rokrakstu krājumiem valsts vienotajā bibliotēku informācijas sistēmā, izceļot atsevišķas spožas pērles — inkunābulas, J.K.Brocēs zīmējumu albumus, zinātnieku, kultūras darbinieku un valstsvīru autogrāfu kolekciju u.c. Arī I.Šildere atzīmēja, ka virtuālās informācijas meklēšanas iespējas mūsdienās gan ir radījušas virkni priekšrocību, tomēr erudīta un profesionāla bibliotekāra loma šo vērtību glabāšanā, atspoguļošanā un popularizēšanā nav mazinājusies.

Jaunas dimensijas bibliotēku novadpētniecības darbā

LNB Uzziņu un informācijas centra Lietiškās informācijas sektora vadītāja, projekta “Zudusī Latvija” koordinatore **Ginta Zalcmāne** atzina, ka pamatus sadarbībai šajā vērienīgajā valsts mēroga projektā lielā mērā ir licis bibliotēku darbs novadpētniecības jomā. Projekta koordinatore aicināja konferences dalībniekus virtuālā ekskursijā, demonstrējot Latvijas novadu zudušās kultūrvēsturiskās vērtības ne tikai senajos attēlos, bet arī mūsdienās uzņemtās šo vietu fotogrāfijās. Diemžēl, dodoties ekspedīcijās, lai iemūžinātu projekta “Zudusī Latvija” objektus šodien, pārāk bieži nācies vērot bojā ejošas kultūras vērtības. Tā ir zūdošā Latvija — pēc laika arī šīs vērtības var izrādīties neatgriezeniski zaudētas...

Bibliotēkas pēc administratīvi teritoriālās reformas

LR Kultūras ministrijas Bibliotēku nodaļas vadītājs **Jānis Turlajs** uzsvēra galveno priekšrocību, ko nodrošina labi organizētā Latvijas bibliotēku sistēma: plaša pieeja ārējiem (LNB un citu valsts nozīmes bibliotēku, reģionu galveno bibliotēku, ārvalstu bibliotēku, u.c.) resursiem. Jo svarīgāk tas ir ierobežotu finanšu laikā. Lielākā daļa novadu bibliotēku to ir novērtējušas un

turpinājušas sadarbību ar reģionu galvenajām bibliotēkām (RGB). Līdzekļu trūkuma dēļ gan krities novadu bibliotēku līdzfinansējuma apjoms RGB sniegto profesionālā atbalsta un metodiskās vadības funkciju izpildei — ja 2009.gadā tas sasniedza 4% no novadu bibliotēku kārtējiem izdevumiem, tad 2010.gadam paredzēti vien 2%.

Bibliotēku skaits valstī sarucis par 4 bibliotēkām. Galvenie iemesli: iedzīvotāju skaita samazināšanās un finanšu trūkums. Daudzas no šīm bibliotēkām nav pilnībā likvidētas, bet gan pārveidotas ārējās apkalpošanas punktos. Kopumā bibliotēku pakalpojumu pieejamība gan novadu pagastos un pilsētās, gan republikas pilsētās tomēr atbilst "Bibliotēku likumā" un "Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumos" nosacītajiem minimālajiem bibliotēku tīkla standartiem.

Samazinājies pašvaldību publiskajās bibliotēkās reģistrēto lasītāju skaits. Latvijā vidēji publiskās bibliotēkas apmeklē 18% no kopējā iedzīvotāju skaita (Rīgā — 10%, republikas pilsētās — 19%, novados — 26%). Palielinājies apmeklējumu skaits, un apstājies vairākus gadus novērotais iznieguma kritums, par spīti tam, ka bibliotēku krājumos ienākušo informācijas vienību skaits samazinājies līdz 2003.gada līmenim.

2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, par 9% samazinājies pašvaldību publisko bibliotēku darbinieku skaits, par 16% — bibliotēku kārtējie izdevumi, tajā skaitā par 16% — izdevumi personāla atalgojumam, par 38% — krājumu komplektēšanai.

J.Turlajs ziņoja, ka uzsāka bibliotēku nozares attīstības stratēģijas izstrādi 2011.–2015.gadam.

Bibliotēku tautsaimnieciskā nozīme

Līdz šim pārsvarā tikusi akcentēta bibliotēku nozīme kultūrā un izglītībā, nenovērtējot to ieguldījumu tautsaimniecībā. LNB direktors **A.Vilks** norādīja, ka pasaulē arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta bibliotēku tautsaimnieciskās efektivitātes izpētei un novērtēšanai.

2005.gada novembrī Ēģiptē, Aleksandrijā, forumā *Bibliotheca Alexandrina* tika pieņemts "Aleksandrijas manifesti par bibliotēkām un informācijas sabiedrību", kurā atzīts: bibliotēku atdeve tautsaimniecībā ir vis-

maz 4–6 reizes lielāka par kapitālieguldījumiem to darbības nodrošināšanai.

Mūsdienu sabiedrībā zināšanām ir izšķiroša loma ekonomikas progresā. Tādējādi līdz šim biznesa nozarēs lietotais jēdziens "investīciju ienesīgums" (*Return On Investment, ROI*) attiecināms arī uz bibliotēkām. *ROI* tiek aprēķināts, izmantojot sarežģītas formulas, taču ikkatrs var iedomāties, cik daudzārt viņš ietaupa

savā budžetā, piemēram, grāmatas nevis pērkot, bet izmantojot bibliotēku krājumus, vai lietojot internetu bibliotēkā nevis interneta kafejnīcā, nerunājot nemaz par dārgu datubāzu abonēšanu u.c. Nozīmīgs ir arī netiešais bibliotēku ieguldījums tautsaimniecībā, ko gan ir grūti aprēķināt matemātiski, piemēram, atbalsts izglītībai, mazajam biznesam, jaunradītās zināšanas, konkurētspējas veicināšana.

Diemžēl liela daļa Latvijas sabiedrības šīs nostādes vēl joprojām pilnībā neizprot. Arī politiķi, no kuriem atkarīgs bibliotēku finansējums, ir pārliecināti, ka ekonomija ir tikai tad, ja *kādam no kabatas izņem* un nespēj saprast, ka reizēm ekonomiju var iegūt tieši otrādi — *kabatā ieliekot*.

Jau ceturto gadu LBB konferencē tika apbalvoti LNB Atbalsta biedrības organizētā konkursa "Pagasta bibliotekārs — Gaismas nesējs" uzvarētāji. LNB Atbalsta biedrības valdes priekšsēdētāja **Undīne Būde**, sveicot konkursa uzvarētājus, uzsvēra: Latvijā kultūra, izglītība un nācijas pašapziņa nav vērtējamās kategorijās 'partiju priekšvēlēšanu solījumi' un 'tādi vai citādi budžeti', bet gan kategorijā — vērtības, kuras mērāmas mūžos. 2010.gada konkursam tika iesniegts lielāks pieteikumu skaits kā jebkad agrāk — 50 sirsniņu, labu vārdu piepildītu stāstu par Gaismas nesējiem visos Latvijas novados.

Šī gada konkursa uzvarētāji un balvas "Pagasta bibliotekārs — Gaismas nesējs 2010" saņēmēji:

- Kurzemes reģionā — **Mirdza Liepiņa** (Kalētu pagasta bibliotēka),
- Zemgales reģionā — **Ludmila Jēkabsons** (Ikšķiles novada Tīnūžu bibliotēka),
- Vidzemes reģionā — **Anita Gusta** (Mārupes pagasta bibliotēka),
- Latgales reģionā — **Ilga Baziļeviča** (Ciblas novada Pušmucovas pagasta bibliotēka),
- Rīgas reģionā — **Kristīne Cimdiņa** (Stopiņu novada Sauriešu bibliotēka).

(*Ligitas Leviņas foto*)

¹ Plašāku informāciju interesenti var gūt publikācijā: **Taimiņa, Aija**. 5.gs. metāla griezumā jeb "skrošu" gravīras un Rīgas patricieša Reinholda Soltrumpa grāmatu likteņi : vēstījums ar atkāpēm par Aglonas bazilikas bibliotēkā jaunatrsto inkunābulu : [par jurista un klēriķa R.Soltrumpa grām. un rokrakstu kolekciju]. *Mākslas Vēsture un Teorija*, Nr.2, 2004, 5.–19.lpp. ISSN 1691-0869.

² Plašāk: **Taimiņa, Aija**. Rīgas Sv. Jēkaba baznīcā 1774.gadā atrastais stāvus iemūrētais cilvēks : [par baznīcas būvēsturi un baznīcas pilārā iemūrētā cilvēka identitātes meklējumiem]. *Mākslas Vēsture un Teorija*, Nr.12, 2009, 58.–70.lpp. ISSN 1691-0869.